

Wandelroute Dalen-Dalerpeel

Bertus Boivin, Eric van der Bilt

Tussen de dorpen Nieuwlande en Dalerpeel ten zuiden van de A37 ligt een weids landschap. Kaal en eentonig, zou iemand zeggen die deze streek langs de grens van Overijssel niet beter kent. Na vandaag zult u dat zeker niet zeggen. Aan beide zijden van de Steigerwijk liggen de 170 hectares van het voormalige hoogveen-gebied Dalerpeel. Eens zag de hele streek tussen Hoogeveen en Coevorden er zo uit. Dat was de tijd vóór de turf er werd weggespit en het gebied in één grote aardappelakker veranderde. Hier in Dalerpeel niet, hier hielden de turfgravers er gewoon mee op.

Informatie over de wandelroute

Lengte route 5 km

Startlocatie: in de berm, ter hoogte van Steigerwijk 76-78, 7753 TS Dalerpeel.

[Routebeschrijving via Google](#)

Gps-coördinaten

52°40'47.1"N 6°38'14.6"E

Openbaar vervoer

Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

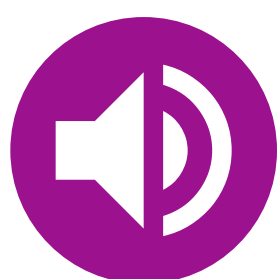
Buslijn Hoogeveen-Coevorden, halte Steigerwijk 93 (punt 8 in de route).

Honden en begaanbaarheid

In het begrazingsgebied is het wandelen met honden niet toegestaan. Pad tussen 2 en 4 kan modderig zijn en pad tussen 3 en 4, 10 en 11 kan zijn begroeid met brandnetels.

.....

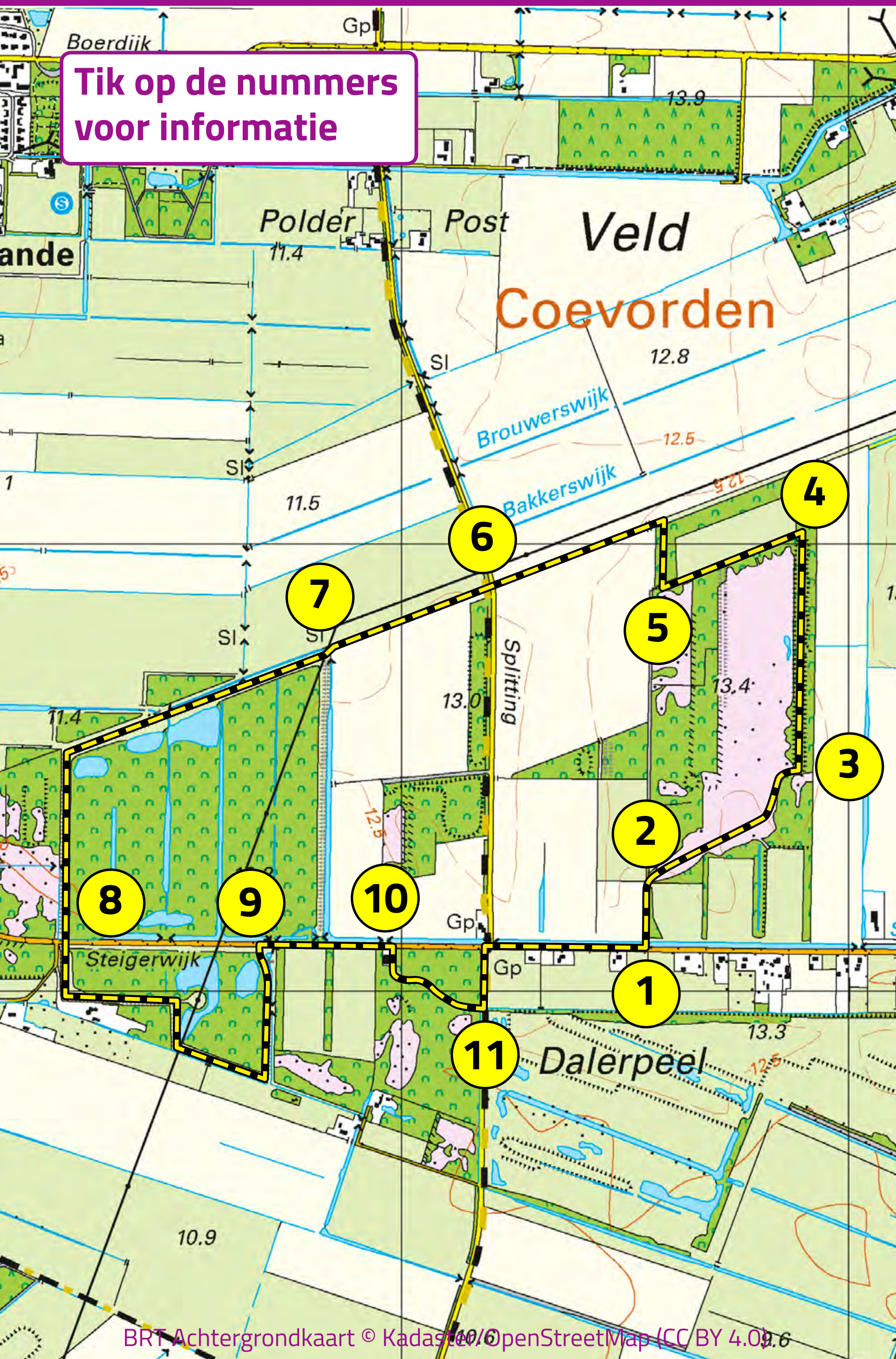
Deze pdf werkt het beste in Acrobat Reader of ibooks. Wilt u de pdf printen kies dan in Acrobat > meerdere > 4 pagina's per vel.

Audiotour (7 min)

Route Dalerpeel

Tik op de nummers voor informatie

Route Dalerpeel

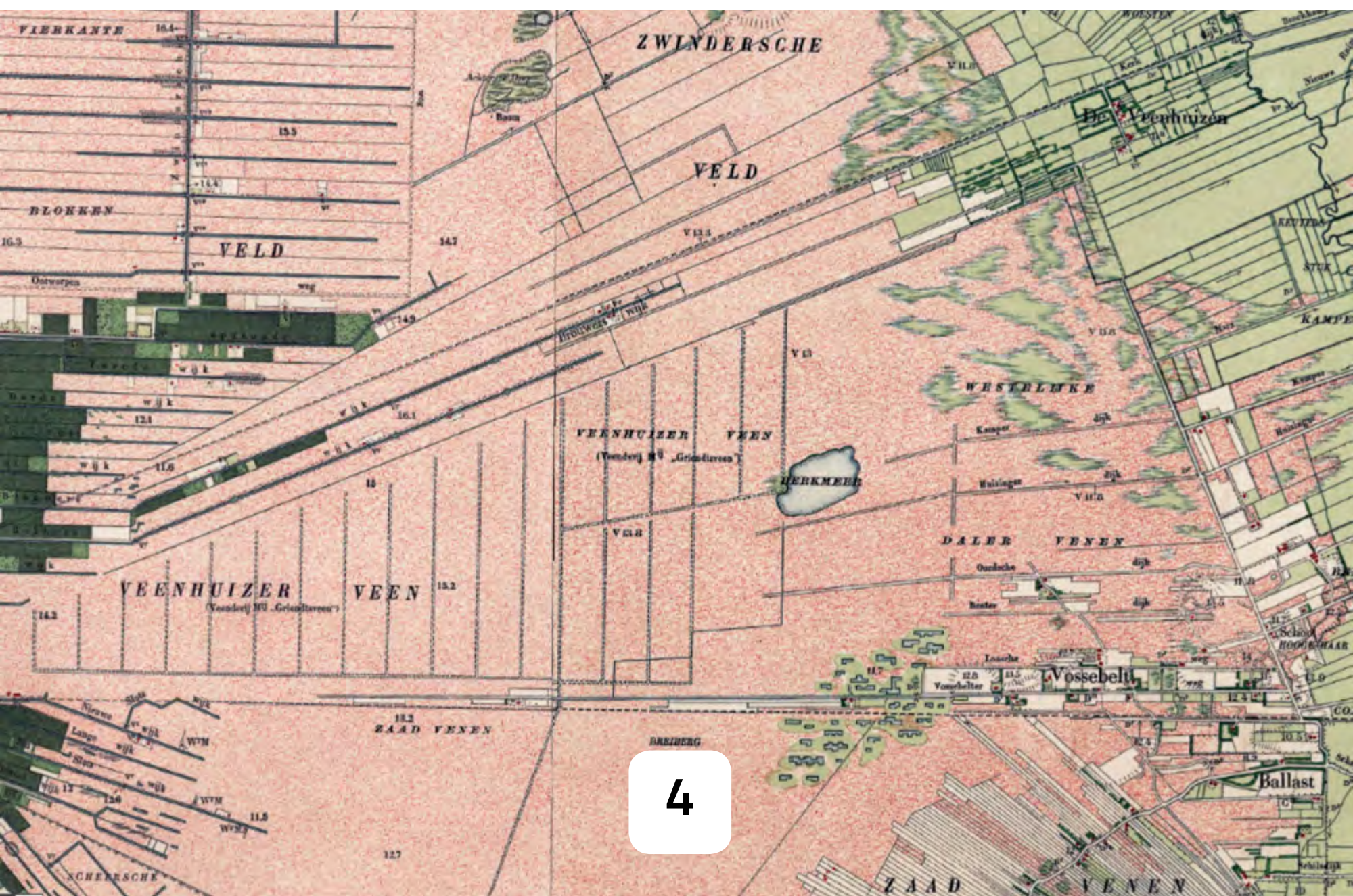
1 Veenhuizerveen

kaart

- Vanaf het startpunt het pad langs de bosrand volgen.

Op de oude topografische kaart uit 1905 ziet u het Veenhuizerveen als een soort taartpunt afgebeeld. Op de kaart zijn de wijken ingetekend die de Maatschappij Griendtsveen er wilde aanleggen: de Steigerwijk en een rij van zuid naar noord lopende dwarswijken.

De oorzaak van deze merkwaardige vorm is niet moeilijk te verklaren, want het was een uitloper van de toenmalige gemeente Dalen. Ten noorden van Dalen lag het grondgebied van de gemeente Oosterhesselen, ten zuiden ervan de gemeente Coevorden. Deze drie gemeenten grensden met hun westgrens aan de gemeente Hoogeveen.

Vervening Dalerpeel

Op de kaart is ook te zien dat ten zuiden en ten noorden van het Veenhuizerveen rond de vorige eeuwwisseling al flink was ontgonnen.

Zowel in de Zaadvenen (Coevorden) als op het Zwindersche Veld (Oosterhesselen) zijn in de loop van de 19e eeuw veenwijken gegraven en is er volop turf geproduceerd. Een deel van het ontgonnen gebied werd met bomen beplant of groeide spontaan met opslag dicht, zo blijkt uit de kaart. Beide veengebieden gebruikten de verbindingen door het Hollandsche Veld richting Hoogeveen.

Toen de Maatschappij Griendtsveen met de aanleg van de Steigerwijk en de dwarswijken begon, was het grootste deel van de omgeving al verveend. Halverwege het concessiegebied van de maatschappij ontstond het veenarbeidersdorp Dalerpeel. Het woord peel in de dorpsnaam verwijst naar de Brabantse Peel waar Griendtsveen vandaan kwam.

N.V. Griendtsveen Turfstrooisel Maatschappij was in het laatste kwart van de 19e eeuw met de productie van turfstrooisel begon. In 1888 kwam het bedrijf naar Drenthe en stichtte een grote fabriek aan het Dommerskanaal bij Weiteveen.

Turfstrooisel bleek heel geschikt om op stalvloeren te worden gestrooid. Jarenlang stalde de London Omnibus zijn paarden op Drents turfstrooisel. Na de beëindiging van de activiteiten in Drenthe werd het fabriekscomplex aan het Dommerskanaal in gebruik genomen door het Industrieel Smalspoor Museum www.smalspoorcentrum.nl. Al spoedig na de vestiging werd duidelijk dat het Veenhuizerveen van relatief slechte kwaliteit was. Het veenpakket was niet erg dik. Bovendien zat er veel kienhout in dat het afgraven lastig maakte.

De maatschappij zag in de loop van de tijd kans delen van de concessie van de hand te doen aan kleinere verveners en boeren uit de buurt. Deze omstandigheden zorgden ervoor dat aan het begin van de jaren zestig bij Dalerpeel nog een aantal flinke veenrestanten lagen. In 1964 kwam het beroemde Kroonbesluit dat het voortaan verbod om in Nederland woeste grond te ontginnen. Een deel van het turfland van Dalerpeel bleef onaangeroerd liggen.

2 Kleine Staarman

kaart

- **Neem het eerste pad rechtsaf en loop rechtdoor door het klaphek.**

Vanaf 1974 is Het Drentse Landschap met aankopen in Dalerpeel begonnen. Het begin van de wandeling brengt u door het gebied Kleine Staarman. Mooi is te zien dat hier indertijd alleen een perceel direct grenzend aan de Steigerwijk ontgonnen is en een agrarische bestemming heeft gekregen.

Cultuurlandschap

Door de lage grondwaterstand in de omgeving is het veen hier voor een belangrijk deel verdroogd en vergaan. De kans dat de snippers voormalig hoogveen als Kleine Staarman en het tegenover gelegen Scheersche Veld ooit weer tot leven kunnen worden gebracht, is uitgesloten. Het Drentse Landschap houdt zich in dit

gebied daarom vooral bezig met het behoud van het cultuurlandschap om de verveningsgeschiedenis zichtbaar te houden.

3 Boomsingels

kaart

- Ga ter hoogte van de wijk linksaf.
- Steek het veld rechtdoor over.

Het gebied dat een stukje verder van de wijk af lag, is alleen oppervlakkig verveend. U ziet dat aan de randen aan weerszijden van het veld. Voor dit deel van het veld staat voor Het Drentse Landschap de cultuurhistorie voorop. Het betekent dat de opslag van berken is verwijderd. Er grazen runderen op het terrein die de pollen pijpenstrootje kaal grazen. De landbouwgrond langs de Steigerwijk kreeg een kleinschalig karakter door de aanleg van boomsingels.

4 Bosrand

kaart

- Bij de bosrand rechtdoor. Over een opstapje linksaf langs de draad.

5 Dassen in Dalerpeel

kaart

- Ga 30 m na het volgende opstapje rechtsaf langs de bosrand.
- Het pad maakt een haakse bocht naar links. In de zomer kan dit pad lastig te lopen zijn door de hoge begroeiing.

Sinds 1999 woont er een dassenpaartje in Dalerpeel. Hier en daar zijn regelmatig sporen te zien van het wroeten van de dieren naar wormen en larven van insecten. De kans dat u een das zult zien, is vrijwel uitgesloten, omdat ze tot na zonsondergang onder de grond in hun burcht blijven. Onze dassenfamilie moet het zeer goed bevallen in Dalerpeel. Volgens de laatste waarnemingen zijn er tegenwoordig minstens acht exemplaren aanwezig.

6 Splitting

kaart

- Steek de doorgaande weg over.

7 Waterberging

kaart

- Ga naar links omhoog de kade van de waterberging op. Vervolg de route rechtdoor over de kade via de dam.
- De kade maakt haakse bocht naar links.

U loopt over de kade van een groote waterberginggebied. Waterschap Velt en Vecht heeft het in 2008 aan weerszijden van de Steigerwijk aangelegd om nood water te kunnen vasthouden vóór het schade kan aanrichten. Bij hevige regenval komt deze voormalige landbouwgrond tussen Kleine Staarman en het wandelbosje bij Nieuwlande vol te staan met 450.000 m³ water.

8 Steigerwijk

kaart

- Steek de doorgaande weg over.
- Kade maakt vier haakse bochten.

9 Ga op doorgaande weg rechtsaf.

10 Retentiestuwen

kaart

- Loop bij veldschuur met nr. 88 rechtsaf het bos in.

Er zijn twee retentiestuwen aangelegd die gebruikt worden als de afvoerstop van het bergingsgebied. Na de inrichting heeft Velt en Vegt het gebied verkocht aan Het Drentse Landschap. Inmiddels is het een aantrekkelijk vogelgebied. Het terrein ontwikkelt zich tot een moerasbos.

11 Kerkuilen en veldspitsmuis kaart

- Ga bij verharde weg linksaf.
- Op de kruising met de doorgaande weg rechtsaf terug naar het startpunt.

U komt langs een in 1949 gebouwde veldschuur die de herinnering levendig houdt aan de aardappelproductie. In de oude aardappelschuur huist sinds jaar en dag een paartje kerkuilen. In 2000 bleken in een uilenbal botjes van de veldspitsmuis te zitten. Een verrassende vondst, want tot dan was het dier nog nooit in Drenthe gesignaleerd. De veldspitsmuis blijkt vanuit Duitsland via Twente in opmars. De uilen van Dalerpeel waren kennelijk de eersten die hun oog lieten vallen op deze muis.

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer. Wilt u meer weten? Kijk op www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Het Drentse Landschap

